

Витяг з правил охорони життя людей на водних об'єктах України, затверджених наказом МНС України від 03.12.2001 № 272, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.02.02 за № 95/6383

2.7. Громадянам, які відпочивають у місцях масового відпочинку, забороняється:

запливати за огорожувальні буй;

підплівати до моторних суден, вітрильників, веслових човнів та інших плавзасобів;

залізати на технічні та попереджувальні знаки, буй та інші предмети;

використовувати рятувальні засоби і спорядження не за призначенням;

стрибати в воду зі споруд, не пристосованих для цього і в місцях, де невідомі глибина та стан дна;

розпивати спиртні напої і купатись в нетверезому стані;

організовувати у воді ігри, пов'язані з пірнанням та захватом тих, хто купається;

забруднювати і засмічувати водойми та територію пляжів;

подавати обманні сигнали тривоги заради жарту;

залишати без нагляду малолітніх дітей;

використовувати для плавання автомобільні камери, надувні матраци, лежаки, дошки та ін.;

використовувати моторні, вітрильні, веслові човни, інші гребні і моторні плавзасоби, водні велосипеди, швидкісні моторні плавзасоби, водні мотоцикли в зонах пляжів, у громадських місцях купання при відсутності буйкового огороження пляжної зони і в межах цієї зони;

приводити з собою собак та інших тварин.

2.8. Забороняється купання в затоплених кар'єрах, каналах, озерах, пожежних водоймах, ставках, морських акваторіях і інших водоймах, які не мають обладнаних пляжів сезонними рятувальними постами, не визначені місцевою держадміністрацією як місця масового відпочинку громадян біля води.

7.6. При користуванні громадянами самохідними, несамохідними плавзасобами та вітрильниками забороняється:

завантажувати плавзасоби понад визначену вантажопідйомність і пасажиромісткість;

заходити на плавзасобах в акваторії, відведені для купання;

плавати і підходити до берега в місцях масового відпочинку людей;

підходити до інших (не малих і не маломірних) плавзасобів, що рухаються, і перетинати їх курс на небезпечній відстані (менше 500 м);

порушувати правила розходження плавзасобів;

пірнати з плавзасобів;

брати на плавзасоби дітей віком до 7 років;

видавати на прокат плавзасоби і кататись на них дітям до 16 років без супроводу дорослих;

розпивати спиртні напої і користуватись плавзасобами в стані сп'яніння;

сидіти на носі, кормі чи бортах човна, звісивши ноги за борт плавзасобу;

використовувати рятувальні засоби не за призначенням;

користуватись плавзасобами особам, які не вміють плавати;

віддалятись від берега на відстань, більшу, ніж указано в судовому квитку;

купатись з борту плавзасобу, переходити під час руху з плавзасобу на плавзасоб, з місця на місце в плавзасобі.

7.7. Громадяни, які користуються плавзасобами, зобов'язані надавати допомогу людям, які потерпають на воді.

7.8. До користування моторними човнами і вітрильниками допускаються особи, які мають відповідні документи на право керування цими плавзасобами. Забороняється керувати моторними плавзасобами особам, які не мають на це права.

Додаток 1
до Правил охорони життя людей на водних
об'єктах України

Дії при рятуванні та наданні першої медичної допомоги

Рятування потерпілих на воді:

Потопаючий

Потопати може людина, яка не вміє добре плавати, фізично ослаблена або стомлена, хвора або поранена, а також людина, яка опинилася в холодній воді або випадково впала у воду. Якщо не допомогти цій людині, вона може загинути. Про те, що людині потрібна допомога, можуть свідчити такі ознаки:

- спроба плисти не призводить до просування вперед;
- на обличчі з'являється вираз відчаю;
- людина кличе на допомогу або махає руками, щоб привернути увагу;
- хвора або поранена людина може триматись однією рукою за уражену частину тіла;
- людина намагається наблизитись до берега або човна, хапається за пліт або борт човна;
- потопаюча людина хаотично махає руками, намагаючись висунутись із води, щоб набрати повітря, замість того, щоб намагатись плисти;
- подібні намагання мимовільні та продовжуються недовго;
- тіло у воді перебуває у вертикальному положенні, ноги не виконують плавальних рухів.

Прийняття рішення

У такій ситуації особливе значення має правильний вибір способу надання допомоги потерпілому. Огляд місця події з метою виявлення реальної та потенційної загрози відіграє в такому випадку важливу роль. Слід розуміти, що потопаюча людина діє несвідомо та інстинктивно. Навіть якщо це дитина, ваш приятель чи близька вам людина, вони можуть учепитись у вас мертвовою хваткою та будуть тягнути вас під воду навіть тоді, коли вони перебувають вже під водою, але ще не знепритомніли. У такому разі ви не тільки не допоможете, але й самі можете потонути. Ось чому, допомагаючи потопаючому, ніколи не підходьте до нього близько спереду. Слід наблизатись до потопаючого спереду, тримаючи поперед себе рятувальний круг, жердину чи інший плавучий засіб (рятувальний жилет, рятувальний нагрудник і таке інше). Тому потрібно швидко оцінити обставини і прийняти найбезпечніше рішення.

Способи надання допомоги потопаючому

Завжди розпочинайте із самого простого, а в разі невдачі перед тим, як приступити до більш ризикованих дій, краще подумайте, як зменшити ризик.

Словесний метод

Перебуваючи у безпечному для вас місці, ясно, чітко та коротко скажіть потопаючому, що і як він має робити, підбадьорюйте його словами, намагайтесь заспокоїти його, тоді він швидше зrozуміє ваші поради.

Метод дистанційної подачі рятувальних засобів та витягання

Якщо поблизу вас є який-небудь плавучий предмет (краще рятувальний круг), киньте його так, щоб потопаючий міг за нього вхопитися. Краще, якщо встигнете прив'язати до нього вірьовку (пасок), за яку потім зможете підтягнути потерпілого до берега чи на мілину.

Якщо ви знайшли вірьовку, то один кінець її закріпіть на плавзасобі або за береговий предмет, а інший - за рятувальний круг чи інший плавучий предмет, який ви подаєте потопаючому. Перед витягуванням потопаючого станьте так, щоб у вас була гарна опора або ухопіться за плавзасобі чи за береговий предмет, щоб ви самі не впали у воду і потопаючий не потягнув вас за собою.

Вхід у воду на мілководді

Якщо нещастя трапилося на мілководді, можливо ви зможете наблизитись до потерпілого вбрід, щоб подати рятувальний засіб, але тримайте рятувальний засіб так, щоб він був між вами та потерпілим. Міцно стійте ногами на дні, тримайтесь однією рукою за яку-небудь опору, наприклад причал (кущ, гілку дерева), та протягніть довгу жердину потерпілому. Якщо присутніх багато, утворіть живий ланцюжок, міцно взявшись за руки.

Використання човна

Спробуйте наблизитись до потопаючого на човні так, щоб кинути йому який-небудь плаваючий предмет або простягнути жердину. Якщо човен невеликий, подавати жердину треба з носа або з корми, щоб при підтягуванні потопаючого човен не перекинувся. Якщо човен такого розміру, що можна на нього взяти постраждалого, підходити до потерпілого також потрібно носом або кормою, щоб при втягуванні його в човен, човен не перекинувся.

Ніколи не стійте на човні на повний зріст під час рятування потопаючого.

Рятування уплав

При наближенні до потопаючого уплав слід тримати поперед себе будь який плаваючий предмет (краще рятувальний круг), щоб потопаючий хапався за нього, а не за вас, і подавати його на витягнутих руках, щоб потопаючий не зміг до вас дотягнувшись. Підтримуйте з ним зоровий та голосовий контакт. Підбадьорюйте потерпілого, намагаючись примусити його працювати ногами в той час, коли за допомогою плаваючого предмета будете тягти його до берега чи до найближчої мілини.

Буксирування потерпілого

При буксируванні вплав потерпілій може бути не в змозі працювати ногами, щоб допомогти вам, але може вхопитись за вас руками. Тому потрібно буксирувати його на якомога більшій відстані від себе і бути готовим у будь-який момент ухилитись від його спроб вхопитись за вас руками. Спробуйте умовити його лягти на спину або перевернути його самому, якщо маєте такий досвід.

Якщо ви не маєте нічого під руками, намагайтесь підплівти до нього ззаду, попросивши когось на березі відвертати його увагу від вас. Коли це не вдається, спробуйте розвернути його спиною до себе, схопивши його лівою рукою за ліву руку, якщо можливо, вище ліктя і різким рухом розвернути його спиною до себе і захопити його зігнутою в лікті лівою рукою під підборіддя. Утримуючи його лежачим на спині, буксируйте до берега або до найближчої мілини, одночасно спробуйте умовити його допомагати своїми ногами вам плисти. При цьому ніколи не забувайте про особисту безпеку. Якщо ви відчули, що втрачаєте контроль над своїми рухами або відчуваєте, що потерпілій ось-ось схопиться за вас руками, різко відштовхнувшись, тимчасово віддаліться від нього, а відновивши координацію своїх дій, спробуйте знову надати допомогу потерпілому.

Серцево-легенева реанімація

Утоплення - одна з форм механічної асфіксії, що розвивається в результаті попадання рідини в дихальні шляхи або внаслідок ларингоспазму і припинення дихання чи з зупинкою серця в результаті психічної (страх) і рефлекторної (удар об воду, холодовий шок) дії.

Невідкладна допомога повинна бути спрямована на якнайшвидше відновлення дихання і кровообігу.

Витягти потерпілого з води, необхідно:

швидко очистити верхні дихальні шляхи від піску, мулу та водоростей, для чого, ставши на праве коліно, покласти потерпілого вниз обличчям його черевом на своє ліве стегно, лівим передпліччям натиснути на спину, щоб вивільнити від води та предметів дихальні шляхи, одночасно пальцями правої руки вичищати порожнину рота від мулу, піску та водорослів;

одночасно з очищеннем ротової порожнини подразнювати корінь язика та глотку пальцями, щоб викликати блювання, яке прискорить відновлення життєвих функцій;

покласти потерпілого на спину, щоб голова була відкинута назад для розправлення дихальних шляхів, для цього можна використати валик з одежі, дитячий рятувальний круг тощо;

визначити наявність дихання протягом 5 секунд;

якщо воно відсутнє, почати робити штучну вентиляцію легень потерпілого способом "з рота в рот";

визначити наявність пульсу на сонній артерії протягом 10 секунд;

за його відсутності водночас із штучним диханням виконувати непрямий масаж серця (на одне вдування робиться від п'яти до п'ятнадцяти масажних поштовхів на грудну клітину /на грудину між ребрами в районі серця/), і цей цикл повторювати до появи ознак дихання і серцебиття;

разом з штучним диханням здійснювати нагрівання тіла розтиранням.

Добре тренований рятувальник починає робити штучну вентиляцію легенів методом "з рота в рот" або "з рота в ніс" під час доставки потерпілого до катера або на берег.

Одночасно з наданням допомоги необхідно викликати "швидку медичну допомогу" або якнайшвидше, не припиняючи реанімації, доставити потерпілого до лікарні.